

forkastedes, idet 10 stemte for, 93 imod.

§§ 10-15

vedtoges uden afstemning.

§ 16

vedtoges, idet 97 stemte for, 5 imod.

Ændringsforslag nr. 5 om, at § 16 udgår, var dermed forkastet.

§§ 17-19

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes, idet 4 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 7 og § 20, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8

forkastedes, idet 4 stemte for, 98 imod.

Ændringsforslag nr. 9

forkastedes, idet 4 stemte for, 101 imod.

§ 21, ændringsforslag nr. 10, § 22, således ændret, §§ 23-26, ændringsforslag nr. 11, § 27, således ændret, ændringsforslag nr. 12-16, § 28, således ændret, §§ 29-36, ændringsforslag nr. 17, § 37, således ændret, § 38, ændringsforslag nr. 18-20, § 39, således ændret, og § 40 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af lovforslag nr. L 221:

Forslag til lov om ændring af lov om Arbejds- markedets Tillægspension.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.

(Fremsat 11/3 93).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 24 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

24) Første behandling af lovforslag nr. L 222:

Forslag til lov om ændring af lov om Lønmod- tagernes Dyrtidsfond.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.

(Fremsat 11/3 93).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Ifølge bemærkningerne til lovforslagene har SF tidligere fremsat lignende forslag om demokratisering af og ændringer af formålet med ATP- og LD-lovene. I modsætning til tidligere har SF denne gang fremsat to særskilte lovforslag om henholdsvis ATP og LD. Dette har SF i bemærkningerne begrundet med, at SF ellers ville kunne komme til at lægge hindringer i vejen for, at der eventuelt kunne skaffes flertal for ændringer i den ene af lovene, og det er jo sådan set meget fornuftigt set.

I det foreliggende forslag om ATP har man i bemærkningerne delt lovforslagets formål op i syv punkter, og dem vil jeg tillade mig at dele op i to hoveddele. Den første del vedrører, hvad jeg vil kalde ledelsen af ATP, den anden del vedrører investeringen af fondsmidlerne. Jeg vil nøjes med at knytte nogle bemærkninger til disse to hoveddele og så lade mange af detaljerne ligge. Ellers løber tiden.

Den første del af lovforslaget, om ledelsen af ATP, er stort set en genfremsættelse af SF's lovforslag nr. L 200, fremsat den 3. februar 1989, og L 66, fremsat den 8. november 1990. SF foreslår, at alle, der er medlem af ATP, væl-

[Arbejdsministeren]

ger et repræsentantskab efter regler, der svarer til kommunevalgets. Det foreslås endvidere, at ATP deles i otte regioner, der fungerer som selvstændige forvaltningsenheder.

Regeringen vil ikke være med til så væsentlige ændringer uden om parterne på arbejdsmarkedet. I øvrigt mener jeg ikke, at det er en god idé med den opdeling i regioner. I overensstemmelse med ATP-ordningens oprindelse ligger ledelsen i hænderne på repræsentanter for alle organiserede lønmodtagere og arbejdsgivere valgt gennem repræsentative organisationer, og det er faktisk en styreform, der har fungeret uden væsentlige problemer. ATP-ordningen er en landsdækkende ordning, hvis formål er at udbetale tillægspension til medlemmerne. Hertil kommer opgaven at fastsætte årsbidrag og dermed hele pensionsordningens dimensionering. Fastsættelse af årsbidraget er en opgave, der har nær forbindelse til overenskomstforhandlingerne om løn og arbejdsvilkår.

Netop denne nære sammenhæng mellem ATP på den ene side og arbejdsmarkedets parter på den anden side gør, at jeg finder, at man skal lade arbejdsmarkedets parter styre ATP. Jeg går ud fra, at SF ikke vil sætte spørgsmålstegn ved, at de faglige organisationer er demokratisk opbygget, og jeg vil derfor advare imod at gøre tingene mere komplicerede og mere bureaukratiske.

For så vidt angår valgreglerne vil jeg tillade mig at påpege, at der efter lovforslaget vil blive tale om to forskellige valg. Det ene er et kommunevalg, det andet er et ATP-valg. Det hænger sammen med, at det ikke er alle ATP-medlemmer, der har stemmeret eller er valgbare til kommunevalgene. F.eks. findes der ATP-medlemmer, som er bosat i udlandet, og som slet ikke har stemmeret eller er valgbare her i landet, og mon ikke også kommunerne og befolkningen vil have sig frabedt at få blandet kommunevalgene ind i spørgsmålet om valg af repræsentanter for ATP? Regeringen mener, der skal meget stærke grunde til, før man skrider ind og forplumrer billedet ved at blande kommunevalget sammen med nogle andre valg.

Den anden hoveddel af forslaget vedrører investeringsreglerne, bl.a. hvem der skal udøve stemmeretten i de selskaber, der er investeret i. Forslaget om, at ATP pålægges at lægge afgørende vægt på renere teknologi, ressourcebe-

sparelse og genbrug m.v. i forbindelse med placering af midler, er efter regeringens opfattelse ikke et lovgivningsanliggende.

Fondsmidlerne skal forvaltes således, at de bliver til størst mulig gavn for medlemmerne. Jeg er overbevist om, at man i fremtiden i flere tilfælde vil se investeringer af den art, som SF betegner som »grønne investeringer«, men det skal være, fordi repræsentanterne for arbejdsmarkedet finder det rigtigt og ikke på grund af et diktat ovenfra.

For så vidt angår de øvrige forslag om ændringer i eller justeringer af regler for placering af fondsmidler skal jeg oplyse, at regeringen agter at undersøge behovet for sådanne ændringer bl.a. på grundlag af de overvejelser, der findes i en rapport om det finansielle tilsyn i ATP og LD, som Industriministeriet og Arbejdsministeriet har lavet i december 1989. Regeringen vil derefter selv på et senere tidspunkt fremsætte et eventuelt lovforslag.

På den baggrund vil jeg tillade mig på regeringens vegne at afvise det ene forslag, altså forslaget om ATP's ledelse.

Det andet forslag, lovforslag nr. L 222 om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtingsfond, følger i vidt omfang det forslag, jeg omtalte lige før, og jeg skal forsøge at bestræbe mig på at undgå gentagelser. Det er i høj grad den del, der drejer sig om ledelsen af fonden, jeg gerne vil kommentere.

LD ledes som bekendt af en bestyrelse på 21 medlemmer: 15 af de til enhver tid værende lønmodtagerrepræsentanter i repræsentantskabet for ATP, mens 6 udpeges af finansministeren. Herefter udpeges 1 medlem efter indstilling af statsrevisorerne. Bestyrelsen vælger en formand af sin midte. Forslaget går ud på nu at indføre et repræsentantskab direkte valgt af alle kontohavere i LD, og bestyrelsen skal så vælges af og blandt repræsentantskabet.

Hermed kappes forbindelsen til ATP og dermed til fagbevægelsen til fordel for direkte valg med en umotiveret sammenblanding med kommunevalgene. Det finder jeg helt uantageligt med den historiske baggrund, der er for fonden. Hertil kommer, at der vil blive tale om en kompliceret valgordning og en daglig ledelse ude af proportioner med den relativt enkle opgave, det er at forvalte en kapital under afvikling.

[Arbejdsministeren]

Forslaget indebærer også afskaffelse af de statsudpegede bestyrelsesmedlemmer. Lad mig blot i den forbindelse minde om, at fondens midler er tilvejebragt ved indbetaling af beløb fra staten til hver enkelt af de daværende lønmodtagere som led i et meget bredt økonomisk forlig. Der er derfor god mening i, at der også er et offentligt element i styringen af fonden.

Jeg må altså på regeringens vegne tage afstand også fra dette lovforslag. Den anden del drejer sig som nævnt om forvaltningen af fondsmidlerne, og her ligger forslaget om LD på linie med ATP-forslaget. Jeg skal derfor henvise til mine bemærkninger lige før.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg vil først fremsætte nogle bemærkninger om lovforslag nr. L 221 om ATP. SF ønsker med dette forslag at få ændret valget af repræsentantskab for ATP fra det repræsentative demokrati, hvor organisationerne på arbejdsmarkedet, jf. loven i dag, udpeger medlemmer til repræsentantskabet, til direkte valg.

Landet skal, som arbejdsministeren sagde, opdeles i 8 regioner, hvor der i alt skal vælges 109 medlemmer til repræsentantskabet. I dag er der 35 medlemmer, heraf 31 mænd og 4 kvinder. Regionernes størrelse skal varieres efter befolkningstæthed: Eksempelvis vælges i region 1, hovedstadsområdet, 33 repræsentanter, og i region 8, Nordjylland, 11 repræsentanter. Det er meningen, at hver region skal vælge lokal ledelse.

De valgbare er alene medlemmer, der indbetaler bidrag til ATP. Valghandlingen skal finde sted hvert 4. år samtidig med de kommunale valg, og reglerne skal være de samme som i lov om kommunale valg, idet der dog skal anvendes kønskvotering ved valg af kandidater på de enkelte lister. Bestyrelsen, der skal vælges ud af repræsentantskabets medlemmer, skal bestå af 15 medlemmer og foretages efter forholdstalsmetoden. Her anvendes ligeledes kønskvotering ved udvælgelse af medlemmerne.

En af de ting, man hæfter sig særligt ved, når man læser forslaget, er en decentraliseringsbestemmelse, hvor forvaltningen af ATP's midler for 75 pct.s vedkommende skal forestås af lederne i de otte regioner; ATP-bestyrelsen centralt forvalter således kun de sidste 25 pct. Den centrale ledelse skal dog også træffe be-

slutning om, hvordan 25 pct. af de lokale midler skal fordeles til regionerne. Det kunne der nok – hvis det kunne gennemføres – blive nogle rivegilder om.

¼ pct. af fondsmidlerne skal anvendes som udlån til medarbejderejede virksomheder på særlig gunstige vilkår.

Endelig siges det i lovforslaget, at ATP og LD kan og skal i aktieselskaber, hvor man har investeret penge, øve direkte indflydelse på ledelsen ved at overlade de forsikrede, opsparerne, de ansatte, at repræsentere aktiemassen i virksomheden.

Det forekommer mig mærkeligt, at man vil have denne lov til at træde i kraft den 1. juli 1993. Forslaget virker i det hele taget i sin form ret bureaukratisk, ja, også kompliceret og på nogle områder meget lidt gennemtænkt, synes jeg. En reform af ledelsen og af midlernes anvendelse ville kræve lang tids forberedelse, herunder et forudgående oplysningsarbejde, som ville være umuligt tidsmæssigt, hvis man skulle følge forslaget.

Jeg har gennemgået dette ATP-forslag meget nøje, og min konklusion er, at arbejdsmarkedets parter – der i øvrigt også er den økonomiske garant for ATP-midlerne, der hele tiden har været der – vel ikke med et pennestrøg bør fratages indflydelse på, hvordan styrelsen skal være. Derfor kan Socialdemokratiet ikke støtte forslaget.

Når det drejer sig om forslaget om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, lovforslag nr. L 222, kan jeg sige, at det vist skal ses i sammenhæng med eller i forlængelse af lovforslag nr. L 221 om ATP, idet intentionerne om valg og indflydelse på midlerne jo er de samme. Det er dog således, at regionsopbygningen, de otte regioner i ATP-forslaget, ikke anvendes her.

Efter forslaget skal LD ledes af et repræsentantskab og en bestyrelse, der vælges af alle, der har konto i LD. Det vil sige, at statens repræsentanter glider totalt ud, hvis man vælger en sådan model. Repræsentantskabet skal bestå af 21 medlemmer og vælges hvert 4. år samtidig med de kommunale valg og med kønskvotering på de enkelte lister.

Her tænker man sig en bestyrelse på 5 medlemmer. Også her anvendes kønskvoteringen. Bestyrelsen skal forvalte alle LD's midler, og kontohaverne skal i aktieselskaber have bestemmende indflydelse i henhold til aktiemassen i de enkelte selskaber.

[Hans Jørgen Jensen]

Også dette forslag virker efter Socialdemokratiets opfattelse meget bureaukratisk og valgmæssigt kompliceret – jeg vil nærmest sige kompliceret ud over alle grænser. Jeg synes i det hele taget, det virker ret uigennemtænkt. Som for ATP bør arbejdsmarkedets parter også her, når den tid måtte komme, have indflydelse på, hvordan LD's ledelse skal være. Socialdemokratiet kan således heller ikke støtte dette forslag.

Afslutningsvis skal jeg sige, at demokratiseringsprocesser kan foretages langt mindre bureaukratisk end det, som SF her har lagt op til, og det vil der sikkert ved en senere lejlighed blive mulighed for at diskutere.

Jens Jørgensen (KF):

Arbejdsministeren og ordføreren for Socialdemokratiet har gennemgået de to lovforslag, nr. L 221 og nr. L 222. Jeg springer derfor denne gennemgang over og går til det, jeg betragter som den politiske kerne i de to lovforslag.

Jeg synes, man skal holde sig klart, at det er meget væsentlige midler, der disponeres over. Ifølge de oplysninger, vi har fået, er ATP-fondens formue pr. 1991 opgjort til 89,3 mia. kr. og LD's formue på tilsvarende tidspunkt til 30,4 mia. kr. I den forbindelse vil jeg gerne pege på det emne, der er betegnet som Kapitel VIII, »Fondsanbringelse og demokratisering«: 50 pct. af ATP-pengene skal forvaltes af lokalbestyrelserne osv., osv. og ¼ pct. af alle fondsmidler anvendes som udlån til medarbejderejede virksomheder på særlig gunstige vilkår.

Ud fra Det Konservative Folkepartis grundsynspunkt er det en forkert tankegang. Alle lønmodtagere indbetaler til ATP, men ¼ pct. skulle så bruges til ganske særlige, medarbejderejede firmaer. Pengene kan bruges til opkøb af virksomheder, fast ejendom osv. Jeg vil meget gerne sige – selv om det lyder lidt firkantet – at det er en gang socialisme på et tidspunkt, hvor vi mere end noget andet har brug for vilje, for initiativrigdom, for handlekraft og for personligt ansvar.

Jeg tager endnu et eksempel ud, nemlig den foreslåede § 26b: »I aktieselskaber, hvor ATP alene eller sammen med LD har bestemmende indflydelse, kan bestyrelsen for ATP overlade det til de ansatte at drive virksomhederne på nærmere aftalte vilkår.« Hvilke vilkår? Hvad

er bestemmende indflydelse? Det, jeg langt snarere vil pege på, er: Lad der dog være frivillighed på de enkelte virksomheder, medarbejderaktier, hvor man føler, at det er naturligt og selvfølgelig, markedsmekanisme, men ikke denne her gang politisk religion, hvor respekt for individualitet og kvalitet er afløst af det, jeg vil kalde ideologipludder og kollektivitet.

Så taler man nok så smukt om det, man kalder at demokratisere økonomien – har jeg skrevet det op fra lovforslaget. Jamen det, man gør, er jo, at man tvangsudskriver midler, belaster omkostningsniveauet og fratager den enkelte den frie dispositionsret over egne muligheder. Det tror jeg faktisk ikke at lønmodtagere anno 1993 er indstillet på at acceptere.

Om LD-forslaget kun kort dette: Det drejer sig jo fundamentalt set om indefrosne penge. Den tidligere regering var meget langt fremme med, at disse penge skulle kanaliseres tilbage igen til aktivitet, investeringer, produktivitet. Til hvad, det skal vi ikke bestemme, men pengene skal frigøres. Der skal kunne arbejdes med dem ud fra det, den enkelte lønmodtager vil. Tankegangen bag det foreliggende lovforslag er noget nær det modsatte.

Også her har vi dette med, at i aktieselskaber, hvor LD alene eller sammen med ATP har en bestemmende indflydelse, kan de gå ind. Jeg håber i modsætning til lovforslaget, at vi trods alt gradvis nærmer os en dag, hvor dette, nå ja, noget syge fondssystem kan blive brudt op, og hvor vi lærer at respektere lønmodtagernes personlige og frie ret til at disponere over egne midler via banker, via pensionsordninger, via forsikringsselskaber, via frivillige medarbejderaktier, som de nu selv finder det for godt. Men ikke denne tankegang, hvor fondene i en eller anden form ligger skjult bag det hele, og hvor man derfor tvangsudskriver pengene.

Det er en nedvurdering af lønmodtagernes evne til at tænke selv og til at disponere selvstændigt, og det kan ikke få Det Konservative Folkepartis tilslutning.

Helge Sander (V):

Det er naturligvis ikke ganske uinteressant, når vi taler om en kapital på omkring 120 mia. kr.

Vi synes fra Venstres side også, det er interessant at kigge nærmere på, hvordan så store

[Helge Sander]

midler bliver administreret, og derfor kunne det måske umiddelbart virke tillokkende, at man fra SF's side nu kommer med det forslag, der demokratiserer beslutningsprocessen ved, at man vil have valget lagt ud i nogle regioner. Men jeg vil sige, at vi føler os ikke tiltrukket af forslaget, selv om det bevæger sig i den rigtige retning; det erkender jeg.

Vi mener simpelt hen, man skulle tage skridtet fuldt ud og lade den enkelte samfundsborger suverænt bevare råderetten over egne opsparede pensionsmidler. Vi så meget gerne, at det blev den enkelte, der havde mulighed for at råde over midlerne, i stedet for at det sker fra central side, om end styringen bliver lidt mere decentral.

Fra vores side må vi derfor sige, at nok kan det være et skridt i den rigtige retning, men vi tror bare slet ikke, at man kan nå det, som for os er det ideelle. Man kunne måske også frygte, at det blot blev en decentralisering, der ville betyde, at de ca. 100, som man har fyret i ATP-huset, skulle ansættes igen; i hvert fald kan det ikke være helt billigt.

Det, vi ville opnå ved det, mener vi som sagt ikke er særlig meget set i relation til det, som vi ønsker, og det, der for os er det optimale. Selve valgproceduren, som der er blevet brugt megen tid på her, føler jeg slet ikke er det centrale i de to forslag, som hr. Aage Frandsen har fremsat.

Det, der drejer sig om risikoen for afkastet og risikoen for, at der ikke er den samme sikkerhed, som man oplever i dag, føler jeg er langt mere interessant. Hvis man skal til at tage helt andre hensyn, end man gør i dag, bl.a. ved at investere ud fra regionale og lokale hensyn og oven i købet skal opprioritere nogle klart urentable projekter, er det indlysende, at der er en risiko for, at de mange penge, man er sat til at forvalte, kommer ud med et langt ringere resultat end i dag, og det er selvfølgelig ikke særlig tilfredsstillende, når man er tvunget til at beholde pengene i de fonde, som vi kender. Derfor vil jeg sige, at det jo ikke er tilfældigt, at vi i dag har det således, at tre fjerdedele af investeringerne skal ske i guldrandede aktiver. Den investeringsstrategi vil SF nu altså helt klart tilsidesætte på opsparernes bekostning til fordel for en mere risikobetonet investeringsstrategi og med en tyk streg under økologisk sigte, som det jo hedder i fremsættelses-talen.

I dag er ATP og de private pensionsforsikringsselskaber afskåret fra at erhverve bestemmende indflydelse i erhvervsvirksomheder, men af L 221 fremgår det jo indirekte, at ATP alene eller sammen med Lønmodtagernes Dyrtingsfond kan erhverve den bestemmende indflydelse. Fondene bliver dermed egentlige erhvervsdrivende og ikke blot investorer. Dermed vil ATP og Lønmodtagernes Dyrtingsfond adskille sig fra andre pensionskasser eller forsikringsselskaber, der ikke må opnå dominerende indflydelse i aktieselskaber. Med andre ord: Det, vi oplever her, er, at SF stille og roligt ønsker at indføre socialisme ad bagdøren.

I det hele taget er vi ikke særlig tiltalt af nogen af forslagene, og jeg må derfor på Venstres folketingsgruppes vegne meddele, at vi siger pænt nej tak.

Poul Nødgaard (FP):

I lørdags i det smukkeste tænkelige sommervejr satte jeg mig ud i min have for at læse de SF-forslag, som vi nu skal behandle her i dag; det kunne nu og da være vanskeligt at tro på, at SF nu også mente alt det, de foreslog.

Ved denne indledende læsning af det første forslag om en mere demokratisk styring af ATP syntes jeg egentlig, at det lød ganske godt; det er trods alt lønmodtagernes penge, der er anbragt i det mere eller mindre statsstyrerede foretagende, som ATP er. Men når jeg så læste videre, var der ikke meget, der tiltalte Fremskridtspartiet. Demokratiseringen skulle udmønte sig i dannelsen af ikke mindre end otte regioner, hvortil en del af ATP-formuen skulle overføres. Hvilket bureaukrati ville det ikke medføre!

Når man så videre læser, at SF's egentlige ærinde er, at ATP's midler i højere grad skal investeres ud fra en økologisk synsvinkel med såkaldt grønne investeringer som det centrale, så må jeg nok melde pas.

SF ønsker medlemmernes selvbestemmelse, men det strækker tilsyneladende ikke videre, end at partiet vil bestemme investeringspolitikken, således som det klart fremgår af det løvforslag, vi har til behandling her i dag. Var det ikke en idé, at man gik en helt anden vej med de snart 100 mia. kr., som ATP råder over?

I Fremskridtspartiet ser vi ingen grund til denne kæmpe fondsdannelse, og vi kunne pege på, at midlerne gradvis blev overført til de

[Poul Nødgaard]

enkelte lønmodtagere, der så kunne anbringe deres penge til pensionsformål efter eget valg.

En anden og måske endnu bedre mulighed ville være, at ATP-midlerne, der er tænkt som en overbygning til folkepensionen, blev frigivet til en generel forbedring af de nuværende folkepensioner. Det vil føre for vidt her i dag at gå ind i en detaljeret diskussion om den fremtidige anvendelse af ATP-milliarderne, og jeg skal blot sige, at vi i Fremskridtspartiet vil se meget fordomsfrit på en total afskaffelse af ATP, når dette samtidig betyder en forbedret folkepensionsudbetaling.

Fremskridtspartiet kan ikke støtte de grundtanker, der ligger bag SF's forslag vedrørende ATP, som vi hermed må afvise.

Så forstår jeg, at vi samtidig skal behandle lovforslag nr. L 222; der er nemlig nogle lighedspunkter mellem de to forslag.

Der ønskes også i forslaget om dyrtidsfonden et repræsentantskab, men knap så vidtgående som i det andet. SF's egentlige ærinde med det nærdemokratiske forslag er imidlertid slet ikke at være nærdemokratisk, men også her at fastsætte lovmæssige bestemmelser om, hvad de næsten 30 mia. kr., som fonden udgør, skal anvendes til.

Her er den grønne linie igen det helt afgørende. I Fremskridtspartiet har vi den holdning, at lønmodtagerne så hurtigt som overhovedet muligt skal have deres penge i Lønmodtagernes Dyrtingsfond frigivet. Nu kan 60-årige få deres penge udbetalt, og det er ganske godt; det har vi besluttet her i Folketinget for kort tid siden. Jeg kunne tænke mig, at den grænse blev yderligere nedsat, så også yngre mennesker kunne få deres penge udbetalt. Det kunne måske overvejes at lade lønmodtagerne få deres penge overført til en pensionsopsparing i deres eget pengeinstitut, eventuelt i deres eget forsikringsselskab.

Hvis SF vil være med på nogle af de tanker, jeg her har skitseret, er vi rede til at drøfte dem. I Fremskridtspartiet ønsker vi frihed for den enkelte lønmodtager og ikke den statsdirigering, som det nuværende system står for, og som også vil fortsætte, såfremt SF skulle komme igennem med de forslag, der er til behandling her. Altså en afvisning af begge forslag.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg forstod på hr. Poul Nødgaard, at formålet var, at de, der indbetaler til pension, skulle have så meget ud af indbetalingerne som muligt. Det tror jeg er rigtigt opfattet.

Men hvis man indførte det system, som hr. Poul Nødgaard ønsker, med at man skulle have disse individuelle ordninger i pengeinstitutterne, ville man opnå det stik modsatte af det, hr. Poul Nødgaard taler om. Det ligger jo i de kollektive ordninger, at der ikke skal helbredsattester til, og samtidig får kapitalen en størrelse, så den er i stand til at kapitaliseres på en helt anden måde, end hvis man placerer dem, som hr. Poul Nødgaard vil gøre det. Og derfor er det en meget dårlig idé, som hr. Poul Nødgaard er inde på, for det ville betyde, at de forsikrede ville miste mange penge. Man skal altså studere det lidt nærmere, og jeg ved, at hr. Poul Nødgaard er en fornuftig mand, så når han får kigget lidt på det, vil han give mig 100 pct. ret i mine betragtninger.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg skal gøre det minikort. Det vil nok føre for vidt at gå ind i en lang diskussion om det her, og vi er jo sådan set helt grundlæggende uenige på området her.

Vi mener, at de penge, folk har stående i henholdsvis ATP og Lønmodtagernes Dyrtingsfond, skal i den udstrækning, det overhovedet er muligt, og hvis folk selv ønsker det, overføres fra disse systemer til konti i folks egne, selvvalgte pengeinstitutter. Hvis vi nu skal være helt ærlige – og det skal vi jo altid være – ja, så erkender jeg, at hvis vi afskaffede ATP og Lønmodtagernes Dyrtingsfond i ét snuptag, ville masser af investeringer i dette land bryde sammen, for ATP og Lønmodtagernes Dyrtingsfond har jo anbragt deres penge i mange forskellige selskaber. Så jeg er altså inde på, at det skal foregå som en glidende tackling.

Lad os f.eks. starte med Lønmodtagernes Dyrtingsfond og lade endnu flere få lov til at få udbetalt deres penge, hvis de ønsker det. Det synes jeg ville være en god politik, det giver frihed for den enkelte til at vælge de løsninger, som man gerne selv vil have.

Svend Aage Jensen (CD):

I sin tid var formålet med oprettelsen af ATP at etablere en fond med midler, der var indbe-

[Svend Aage Jensen]

talt af såvel arbejdstagere som arbejdsgivere, for at sikre lønmodtagerne et tillæg til folkepensionen. Dyrtingsfonden har et tilsvarende formål, men består oprindeligt af penge fra indefrosne dyrtingsportioner, som udbetales til den enkelte efter andre regler end ATP. Fælles for disse fonde er, at de indeholder betydelige midler.

Allerede fra starten forudså man, at man kunne frygte, at der – som det er sket nu – ville blive fremsat ønske om at kunne anvende disse midler til fremme af ideologiske interesser. Det er jo ikke nogen velbevaret hemmelighed, at SF gerne så en anden kompetencefordeling på virksomhederne i Danmark, bl.a. en ændring af reglerne om, hvem der skal have indflydelse på, hvilke produktionstyper der er acceptable eller ikke, altså hvad der skal investeres i. Vi kan vel alle være enige om, at der gennem lovgivningen – såvel på nationalt plan, men måske især i EF-regi – skal indføres spilleregler, der bevirker, at virksomhederne i højere grad lægger vægt på renere teknologi, større holdbarhed, ressourcebesparelse, genbrug og genanvendelse, og der er faktisk virksomheder, der allerede i dag produktudvikler ud fra disse målsætninger.

Et af CD's overordnede mål som medlem af denne regering er at være med til at styrke det danske erhvervsliv, som vi alle er dybt afhængige af, uanset om vi er beskæftiget i den private eller den offentlige sektor. Fra samfundets side må vi give erhvervslivet sådanne vilkår, at det bedst muligt kan klare sig i såvel det fremtidige Europa som globalt, og jeg mener ikke, at SF's forslag vil fremme dette ønske.

CD har tidligere givet udtryk for, at vi gerne ser en større spredning af kapitalen i Danmark, f.eks. i form af medarbejderaktier, men det er noget ganske andet end fondssocialisering. CD ønsker ikke at bidrage til en ændring af kompetencefordelingen, hverken i disse fonde eller ude i virksomhederne, og CD vil derfor stemme imod disse to lovforslag.

Jørgen Estrup (RV):

Ligesom hr. Poul Nødgaard har jeg også brugt lidt tid på at læse SF's forslag, og selv om jeg ikke havde solen til hjælp, fik jeg dog en vis inspiration. Jeg blev mindet om en ganske heftig debat, som vi havde for nogle år siden, og som både hr. Aage Frandsen og andre i denne

sal tog del i. Debatten drejede sig om de centrale fondes plusser og minusser; vi var nogle, som havde størst tilbøjelighed til at se minusserne og stadig væk har det, og den debat ligger jo i høj grad bag indholdet af disse lovforslag.

Det er stadig væk sådan, at vi fra radikal side mener, at de centrale fonde fundamentalt blokerer for den demokratiske indflydelse og det engagement, som følger heraf. Dermed være ikke sagt, at vi anfægter den måde, de styres på i dag, og at det ikke sker efter reglerne osv.; men det fører ikke til engagement på den enkelte arbejdsplads eller for den enkelte medarbejder eller det enkelte medlem af en fond, og derfor har vi et problem. Og derfor vil jeg også gerne sige med det samme, som jeg også tror det fremgik af de debatter, vi havde dengang, at Det Radikale Venstre jo et ganske langt stykke hen ad vejen deler SF's ønske om at sprede indflydelsen og gøre den nærværende, og derfor skal hr. Aage Frandsen bestemt ikke have utak for at genoptage en debat, som har ligget lidt stille et stykke tid. Men jeg føler fortsat ikke, at de to forslag hjælper så frygtelig meget på problemet.

Hr. Aage Frandsen har løst et af problemerne fra sidste gang, debatten var oppe i Folketinget i februar 1989, hvor vi fra radikal side kritiserede, at en sammenlægning – hvad enten det var en direkte sammenlægning eller kun en sammenlægning af bestyrelserne – førte til en øget koncentration. Det er løst ved at splitte forslagene op, og det kvitterer jeg for.

Men i hvert fald er de to problemer, som blev nævnt dengang, fortsat totalt uløste, så vidt jeg kan se. Det ene problem vedrører muligheden for indflydelse fra de ansatte på den enkelte arbejdsplads. De to forslag, som SF nu fremsætter, lægger op til, at man skal kunne overdrage stemmeretten og forskellige andre ting. I det ene forslag siger man, at hvis medarbejderne er interesserede, kan man overdrage stemmeretten; i det andet forslag siger man, at man skal overdrage stemmeretten, og jeg har måske lidt svært ved at forstå, hvorfor der er denne forskel mellem de to forslag. Men under alle omstændigheder har vi at gøre med et grundlæggende problem i et samfund af vores type, hvor der normalt er sammenfald mellem ejendomsret og beslutningsret. Fondene vil stadig have ejendomsretten, og derfor ved vi

[Jørgen Estrup]

også – og det gives der sådan set også udtryk for i bemærkningerne til SF's forslag – at der vil være konfliktmuligheder, der vil være situationer, hvor fondene må sige til medarbejderne, at det er dem, der bestemmer; og dermed frygter vi fra radikal side, at en ordning af den type kun vil være en skindemokratisk ordning og ikke vil føre til reel beslutningsmulighed. Det er det ene af de efter min mening helt store problemer i forslagene.

Det andet problem er, at man selvfølgelig – som andre ordførere også har været inde på – meget nemt får sammenstød mellem ønsker om, at investeringerne enten skal dirigeres i bestemte, miljøvenlige retninger eller mod andre områder, hvor det i og for sig, set fra en fornuftig samfundsøkonomisk synsvinkel, ville være godt at støtte de medarbejderejede virksomheder, som vi fra radikal side også stadig synes er en spændende idé. Men det er jo altså i sidste ende lønmodtagernes penge og dermed pensionsrettighederne, der skal sikres, som mange allerede har sagt, og hvordan får vi det til at gå op? Er det nok blot at skrive, som man gør i forslaget, at der skal tages vidtgående hensyn til at sikre de opsparede penge til pensioner? Hvordan kan det i sidste ende komme til at harmonere med, at man skal tilgodese helt andre formål? Det synes jeg er et grundlæggende problem.

Og dermed ender man så i spørgsmålet, om det virkelig er umagen værd at sætte et sådant valgsystem i funktion, som man forestiller sig her. Jeg kan som måske også andre have den opfattelse, at det er at skyde over målet, når man mener, at man skal bruge de kommunale valgeregler og på den måde mobilisere et system, som forudsætter et grundlæggende engagement hos de medlemmer, som skal deltage i valgene. Jeg er enig i bemærkningerne i SF's forslag om, at man ikke på forhånd skal afvise direkte valg, fordi man måske i en periode har en lav stemmedeltagelse; men man skal jo på den anden side være sikker på, at de, der skal stemme ved valgene, har forudsætningerne for at stemme, at de ved, hvad det drejer sig om og har grundlaget for den nødvendige debat, og jeg mener ikke, det er tilfældet i dag. Jeg mener, at vi i høj grad lider under, at beslutningerne for såvel ATP's som LD's vedkommende er taget bag lukkede døre; en del af dem er ganske vist tekniske beslutninger og disposi-

tioner, som almindelige lønmodtagere ikke har umiddelbare forudsætninger for at kunne forstå, og formentlig har vi det heller ikke her i denne sal. Men i hvert fald må man sige, at det kræver en debat, før man kan komme videre.

Men lad mig slutte af med at sige, at jeg synes, det er godt; at hr. Aage Frandsen har taget debatten op igen; det hilser jeg velkommen. Men fra radikal side er vores holdning nogenlunde den samme som for 4 år siden, hvor vi sidst diskuterede problemet.

Glønborg (KRF):

Vi har love om både Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtdidsfond, og hvis man stiller ændringsforslag til eksisterende og fungerende love, må det nok være rimeligt at stille spørgsmålet: Er der noget, der ikke virker, som det skal? Og det spørgsmål vil jeg stort set tillade mig at besvare med et nej, det er min overbevisning, at både ATP og Lønmodtagernes Dyrtdidsfond fungerer udmærket.

Vi har ændret lidt ved lovgivningen for nylig, og denne ændring skabte lidt større retfærdighed med hensyn til at tilgodese efterladte, når lønmodtageren døde – om jeg så må sige – i utide. Her mener jeg, at der var et reelt problem, sådan som loven så ud, og det problem løste vi så.

Formålet med de to fonde er jo at sikre lønmodtagerne en indkomst, når de kommer op i årene, og man må jo egentlig sige, at i forhold til det, man har betalt ind, får man et ganske pænt resultat ud af ATP. Det skyldes jo simpelt hen, at foretagendet er under en dygtig ledelse, som har forvaltet pengene godt; man har stillet pengene til rådighed for dansk erhvervsliv på en rimelig sund og fornuftig måde og fået et rimeligt og godt afkast.

Nu ved jeg godt, at når man taler om ledelse af et eller andet foretagende, er der altid nogle, som er interesserede i at få indflydelse på ledelsen og synes, at det kunne egentlig være spændende at være med, navnlig når det er noget, der går godt. Men én ting skal man gøre sig tindrende klart, og det er, at man kan ikke sætte hvem som helst i ledelsen af de to foretagender, for så vil de nemlig ikke fungere, som de skal. Og en anden ting, som man skal gøre sig helt klart, er, at ledelse er først og fremmest lig med veludført og dygtigt arbejde, så det kræver altså også nogle forudsætninger at kunne komme ind i ledelsen.

[Glønborg]

Og så står vi jo altid over for et valg, når vi skal finde ud af, hvordan ledelsen skal udpeges: Skal vi bruge det direkte eller det indirekte demokrati? Her vil jeg gerne sige ligeud, at jeg ville meget nødig se nogen i ledelsen for disse foretagender, der virkelig forstod at gøre sig populære. Det er ikke populistiske personer, vi har brug for at få valgt ind i ledelsen; de folk skal først og fremmest vælges på grund af deres indsigt i de problemer, som ledelsen skal løse, og i det arbejde, som ledelsen skal udføre. Og selv om det direkte demokrati har en kvalitet i sig selv, fordi det engagerer vælgerne, har det indirekte netop en fordel på et område som dette, hvor det drejer sig om specialviden, specialkundskab og desuden evnen til at kunne finde de rigtige til at administrere tingene i det daglige. Så jeg synes egentlig, det er ganske rimeligt og fornuftigt, at vi har ladet de forskellige organisationer på arbejdsmarkedet påtage sig det stykke arbejde at finde de mest velegnede folk.

Så forstår jeg godt, at man fra SF's side rejser hele problemstillingen vedrørende investeringer. Hvad er det, der skal investeres i, når man sidder med så mange penge, som man gør i disse fonde? Vi har altid fra Kristeligt Folkepartis side været lidt betænkelige ved at få opbygget alt for store centrale fonde, og vi har været lidt betænkelige ved at lade erhvervslivet blive alt for stærkt domineret af sådanne centrale fonde. Men vi har jo en snor i det hele gennem lovgivningen om de to institutioner, og jeg tror egentlig også, at vi godt kan sige, at den fungerer ganske rimeligt. Der er stadig så meget spillerum for de to fonde, at man kan investere fornuftigt og få et godt resultat, og man kan også være med til at bære en vis risiko i erhvervslivet, sådan som man skal.

Så ved jeg godt, at det kunne være dejligt at sige, at der er nogle bestemte investeringsformål, som vi af ideologiske grunde gerne vil tilgodese. Naturligvis er Kristeligt Folkeparti i hjertet bag den tanke, som SF fremfører, at man gerne vil lægge virkelig vægt på økologiske investeringer, altså hvor det drejer sig om noget, som fremmer en økologisk holdning og fremmer den rigtige adfærd i erhvervslivet. Men disse holdninger har hele det politiske spektrum jo mulighed for at diskutere; på disse områder er der jo stort sammenfald mellem Socialistisk Folkeparti og Kristeligt Folkepar-

ti, og derfor finder vi da også ofte sammen om at lave nogle reguleringer for hele adfærd i erhvervslivet. Vi tager nogle politiske initiativer, vi gennemfører love og får nogle regelsæt, og jeg tror egentlig, det er en mere effektiv metode end blot at have et par pengetanke, som vi pålægger den rigtige og gode adfærd. Vi skal også gøre os klart, at den rigtige og gode adfærd ikke altid er så økonomisk givtig, og derfor synes vi, det ville være lidt urimeligt at sige, at lige netop disse fonde skulle opføre sig rigtigt på en helt speciel måde. Vi ville egentlig hellere være med til at regulere gennem politiske initiativer, altså i form af lovgivning og regelsæt.

Så selv om jeg kan se nogle positive elementer i forslagene, må jeg alt i alt erklære, at Kristeligt Folkeparti må stemme imod de to lovforslag.

Aage Frandsen (SF):

Det ville være synd at sige, at jeg kan konstatere almindelig tilslutning til lovforslagene. Det var der ikke, og det havde vi nok heller ikke regnet med, fordi de to forslag jo afspejler – der er nogle, der måske har brugt det som en slags skældsord – nogle ideologiske, politiske modsætningsforhold i det danske folkestyre og her i Folketinget, som man måske en gang imellem ikke rigtig kan se, i hvert fald ikke folk udefra. Men når det drejer sig om spørgsmål af denne art her, kan man trods alt godt se dem.

Først vil jeg godt sige til ordførerne fra partierne i højre side af salen, at når man går stærkt imod de centrale fonde og taler om fondssocialisering og tvangsudskrivning, er det jo ikke noget, vi ændrer ved her. Der er tale om centrale, allerede eksisterende fonde, og vi gør endda den ene, nemlig ATP, mindre central og stærkere regionaliseret. Men i højre side af salen er man åbenbart så fokuseret på spørgsmålet, at hver gang der er noget med en central fond, vil man heller ikke se på, at man eventuelt kunne gøre den mindre central ved at opdele den i regioner.

Når det så siges, at det er socialisme ad bagdøren, så er det selvfølgelig rigtigt, at gennemførelsen af disse forslag og af en række andre ting ville pege i retning af noget kollektivt, som det jo er i forvejen; det ville også blive mere demokratisk, og det opfatter vi som socialistisk. Men det betyder ikke i sig selv, at man

[Aage Frandsen]

indfører socialisme, hverken ad for- eller bagdøren. Sådan opfatter vi det ikke; der skal betydelig mere til, det tager længere tid, og det er ikke bare noget, vi kan gøre ved at gennemføre et par lovforslag i Folketinget.

Det er klart, at lovforslagene vil skabe nogle problemer, og det skriver vi også i bemærkningerne. Det er selvfølgelig et problem, hvordan man får inddraget de ansatte i virksomhederne, hvor man har midler fra ATP og ØD. Det er jo allerede et problem i dag, at de ikke er inddraget, og derfor prøver vi at angive nogle muligheder for, hvordan de kan blive det i højere grad; det må da trods alt være et ønske, som alle deler, at man i højere grad bliver ansvarlig for lønmodtagerkapitalen i de pågældende virksomheder.

Der er også et andet problemområde, som flere ordførere har berørt, som vi også helt klart erkender, og som anføres i lovforslaget. Der er jo selvfølgelig en konflikt mellem på den ene side hensynet til det størst mulige kapitalafkast på mere eller mindre kort sigt og på den anden side hensynet til bestemte typer af investeringer, som man måske kunne kalde kapitalafkast på længere sigt, ikke kun til én selv, men til ens børn og børnebørn. Det må ses ud fra den betragtning, at hvis der er tale om investeringer, hvor man lægger vægt på en merproduktion med renere teknologi og tager større økologiske hensyn, ja, så tager man ikke rent umiddelbart hensyn til sig selv; det er ikke sikkert, man selv får glæde af det i form af højere pension, men det gør ens børnebørn og måske ens oldebørn, og den forpligtelse har man vel egentlig også. Men det er klart, at der er en konflikt, og det skal vi ikke skjule.

Et af problemerne i øjeblikket er, at vi ikke ved ret meget om mange af de ting, der foregår i ATP og LD; og så er vi henne i et andet problemfelt, nemlig at der ikke rigtig er noget engagement i sagerne. Der er jo ikke rigtig nogen, der interesserer sig for det, og derfor kan man ikke pludselig begynde med direkte valg, argumenterer nogle. Men det er jo et argument for, at man aldrig kan lave direkte valg til noget som helst, og det er det samme som at sige, at da man i sin tid gennemførte demokratiet, var det også problematisk, for de mennesker, der nu skulle til at stemme, havde i hvert fald ikke forstand på det, for de havde aldrig prøvet det for.

På samme måde kan man sige her, at de mennesker, der skal til at stemme, har i hvert fald ikke prøvet at stemme direkte i hverken ATP eller Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Men mon ikke de kan finde ud af det, og mon ikke de alligevel nok skal finde ud af at vælge de rigtige mennesker? I øjeblikket er der mange ordførere, der er meget bekymrede på vælgerens vegne og spørger, om de nu også kan finde ud af det. Det tror jeg såmænd godt de kan; når de kan finde ud af at vælge nogle folketingsmedlemmer, som vel er rimelig gode – sådan gennemsnitligt – kan de nok også finde nogle mennesker, der er egnede til at sidde i ATP's ledelse.

I den forbindelse er vores formål med at foreslå direkte valg naturligvis at skabe større engagement, og vi tror rent faktisk, at direkte valg giver større engagement. Det betyder ikke, at vi siger, at der skal være direkte valg til alt, men i de aktuelle tilfælde – når det drejer sig om eksempelvis i nærheden af 100 mia. kr. i ATP – er det ikke småpenge, det drejer sig om. Det er faktisk nogle meget væsentlige ting, og vi synes, det er lige så vigtigt, at folk interesserer sig for det som for så meget andet, hvor man kender til direkte valg.

Vores begrundelse for det direkte valg er altså ønsket om betydelig større engagement og dermed betydelig større ansvarlighed; hvis man vælger nogle mennesker igennem sin fagorganisation, som så vælger nogle nye, som igen vælger nogle nye, giver det altså ikke den store ansvarlighed. Hvor mange af os – vi er jo alle sammen medlemmer af ATP – ved, hvem der sidder som vores repræsentant i ATP's ledelse, medmindre vi har slået det efter? Ja, der sidder nogle mennesker, som er udpeget af LO, andre lønmodtagerorganisationer, ATP og staten. Men vi har meget ringe eller slet ingen forbindelse med dem, og når der sker et eller andet inde i ATP – måske en beslutning, som vi kunne være uenige i – ja, noget af det får vi noget at vide om, men det meste får vi ikke noget at vide om, og hvad kan vi stille op med det? Det er egentlig derfor; vi mener, at det ville være godt med langt flere diskussioner om tingene og dermed større ansvarlighed for os, som er henholdsvis ATP-medlemmer og konthavere i dyrtidsfonden.

Så anføres det også, at sagen er meget kompliceret. Ja, demokratiet er kompliceret, og det

[Aage Frandsen]

indirekte valgsystem, man benytter i øjeblikket ved valg til ATP, er altså også rimelig indviklet. Men er det ikke rigtigt, at selv om det sker på den måde, at nogle udpeger nogle andre, der igen udpeger nogle andre, behøver man ikke at opleve det som noget kompliceret? De kommunale valglove er meget udviklede, og loven om valg til Folketinget er den mest komplicerede af alle verdens love om parlamentsvalg, men vi synes da ikke, de er forkerte af den grund. Vi har godt nok svært ved at gennemskue, hvordan de fungerer, men alligevel synes vi, de er rigtige, så jeg synes ikke, det kan være et holdbart argument at sige, at sagen er kompliceret.

Så noterede jeg mig også, at ingen af ordførerne – heller ikke Socialdemokratiets – hæftede sig ved, at det kun er lønmodtagerrepræsentanter, der skal sidde i ATP's ledelse. Det er sådan set en ret vidtgående beslutning, vi lægger op til her, og vi gør det altså ud fra den betragtning, at det er lønmodtagernes penge. Jeg ved godt, at arbejdsgiverne også har indbetalt til fonden, men det er i hvert fald lønmodtagernes penge, for det er dem, der skal have pengene udbetalt senere hen. Det er jo også en ganske vidtgående beslutning, som de forskellige ordførere – måske af forskellige årsager – valgte at undlade at kommentere.

Jeg lagde også mærke til, at anden del af vores forslag, nemlig tanken om kønskvotering, stort set kun blev nævnt, men man kommenterede det ikke. Ministeren gjorde det i hvert fald ikke, men Socialdemokratiets ordfører gjorde det til gengæld. Det interessante for os i den forbindelse er måske ikke, at man får gennemført kønskvotering, som vi har foreslået, men det er lidt af et problem, at i alle de besluttede organer inden for området sidder der mænd, mænd og atter mænd og så måske en enkelt kvinde. Det gælder for alle organer, og det er i hvert fald et problem, når der skal træffes beslutninger. Jeg tror i hvert fald på, at i det omfang det både er mænd og kvinder, der træffer beslutninger, bliver det mere kvalificeret, ikke fordi kvinder er klogere end mænd, men fordi mænd og kvinder sammen er klogere, end grupperne er hver for sig. Det er for os også et væsentligt spørgsmål, som åbenbart ikke har givet mange anledning til kommentarer.

Når vi i vores forslag nævner, at medarbejderejede virksomheder skal have en særlig

støtte, er det, fordi vi gerne vil prioritere det. Det samme gælder, når vi siger, at det er nogle bestemte typer investeringer, der særlig skal prioriteres. Så kan man sige: Jamen skal alle erhvervsvirksomheder ikke have de samme forpligtelser? Vi har valgt disse to fonde ud fra den betragtning, at stort set alle er med i det. ATP repræsenterer stort set alle mennesker i Danmark, i hvert fald alle, som enten har været lønmodtagere eller er det i øjeblikket, og for dyrtidsfondens vedkommende er det lidt færre. Så kan vi bedre pålægge dem at lave sådanne investeringer, end vi har ment at kunne, når det f.eks. drejer sig om en pensionskasse. Ideelt set synes vi, at andre også kunne gøre det, men vi mener, det var rimeligt at tage fat på noget, som vedrører ATP, fordi det netop vedrører os alle sammen.

Vores ønske med forslaget var selvfølgelig, at der i hvert fald var dele af det, som forskellige ordførere kunne tage til sig og sige, at der her var et problem, man godt ville gøre noget ved. Jeg må sige, at de to ordførere, vi modtog mest forståelse fra, var Kristeligt Folkepartis ordfører for dele af det og Det Radikale Venstres ordfører for andre dele af det.

Når der ikke var megen forståelse fra Socialdemokratiets side, ved jeg godt, at det skyldes, at disse to fonde – ikke mindst når det drejer sig om dyrtidsfonden, men vel også delvis ATP – opfattes som en slags »ejendomsret« for fagbevægelsen og dermed også for Socialdemokratiet, og at det ikke er noget, vi behøver at blande os i. Det har vi gjort, og det gør vi også igen, så længe vi synes, det er noget, det er værd at blande sig i.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 72:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af økonomisk demokrati.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 11/3 93).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Arbejdsmarkedets Danmarkskort ser meget anderledes ud i 1993, end det gjorde i 1987. Først og fremmest har arbejdsløsheden vendt op og ned på de forestillinger, vi dengang gjorde os ikke bare om arbejdsmarkedspolitikken, men også om erhvervs politikken.

Efter regeringens mening kan de to ting ikke skilles ad, hvis man skal have løst beskæftigelsesproblemet, og løsningen af det er regeringens højest prioriterede sag. Virksomhederne må i den sammenhæng på en konstruktiv måde medvirke til de omstillinger på arbejdsmarkedet, der bliver nødvendige, f.eks. når jobrotation til fordeling af arbejdet skal indarbejdes på arbejdspladserne, og regeringen må føre an i en aktiv investerings- og erhvervs politik, så der kan blive skabt nye arbejdspladser.

Det er vigtigt for os at få opbygget et positivt klima, i hvilket alle parter på en god måde kan samarbejde om løsning af arbejdsløshedsproblemet, lige så vel som det er vigtigt, at der i virksomheder og hos medarbejdere udvikler sig moderne samarbejdsformer og fladere ledelsesstrukturer.

Spørgsmålet er så, om det forslag, SF her har fremsat, bidrager til en positiv udvikling mellem medarbejdere og virksomheder også i forhold til det, som er nævnt i forslagens titel, nemlig det økonomiske demokrati.

Jeg vil godt henlede SF's opmærksomhed på, at der i disse år opbygges arbejdsmarkedspensionsordninger på det private arbejdsmarked, sådan at vi kan forudse, at hele arbejdsmarkedet snart vil være dækket af sådanne ordninger, men også sådan, at disse ordninger over en årrække vil kunne udbygges med stigende pensionsbidrag, før de til sin tid kan yde et væsentligt bidrag til pensionerne.

Det er en udvikling, som vi i regeringen meget stærkt bifalder, og som vi gerne vil understøtte på enhver tænkelig måde. I den forbindelse synes jeg ikke, man skal være blind for, at de meget store pensionskapitalmidler, der her vil blive tale om, i meget høj grad kan karakteriseres som lønmodtagerkapital, en kapital, som skal anvendes og anbringes og dermed vende tilbage til virksomhederne i en eller anden form. Mens den gamle regerings medarbejderaktieordning fra 1987 næppe kan siges at have tilført virksomhederne mange kroner, er der ikke tvivl om, at når først de nye arbejdsmarkedspensionsordninger på det private arbejdsmarked kommer i gang, vil der blive tale om virkelig mange penge.

Jeg synes stadig selv, at økonomisk demokrati er en både god, rigtig og smuk idé, men dels må vi stille spørgsmålet, om vi kan bruge pengene mere end én gang, dels må man sige, at ØD, som det også blev kaldt i sin tid, måske er en bedre idé i opgangstider end i økonomiske krisetider som dem, vi oplever i disse år.

I en pensionskasse kan man opbygge en faglig ekspertise, som kan anbringe pengene sådan, at risiciene minimeres og pengene giver det størst mulige afkast. Se blot på, hvor godt Lønmodtagernes Dyrtidsfond i realiteten har klaret sig. Efter SF's forslag har den enkelte lønmodtager ikke noget valg – pengene skal tilbage til hendes eller hans virksomhed, hvad enten den går godt eller skidt, og i disse år er det desværre ofte skidt.

Alt i alt tvivler jeg på, at der hos de berørte virksomheder og lønmodtagere vil være den meget store forståelse for at skulle betale endnu et bidrag foruden et forhåbentlig snarligt stigende arbejdsmarkedspensionsbidrag og måske også om et års tid et nyt påtænkt lønsumsbidrag.

Jeg mener således ikke, at indførelse af økonomisk demokrati, som forslaget ligger på bordet i dag, kan prioriteres højt på den politiske dagsorden – i hvert fald ikke, må jeg sige, i den noget bastante form, der her lægges op til.

Jeg vil godt tilkendegive en positiv holdning gående ud på, at man måske kunne anmode et par arbejdsmarkedsforskere om at vurdere den udvikling, der er sket i de senere år, og hvad den kan give anledning til af overvejelser i årene fremover med hensyn til en højere grad af demokratisering af økonomien inden for vores